

havens en de versterkte plaatsen worden afgestaan in pacht, voor negen-en-negentig jaren! Aan het eind van de twintigste eeuw kan men verder zien. En China doet al tegenvoorstellen, alsof het doodgewone contracten gold: ik zal u, Rusland, Taliën-Wan verpachten en u toestaan spoorwegen in Mandsjoerije aan te leggen, maar dan moet gij mij Port-Arthur laten. Of, minder vreesachtig, in overeenstemming met de meer bescheiden wenschen van de Republiek: ik ben wel bereid u, Frankrijk, te beloven dat ik aan niemand land zal afstaan ten Zuiden van de Jangtse-Kiang, maar voor het oogenblik vier ik een godsdienstig feest en hebben mijn goden recht op mijn tijd en aandacht.

Zelfs een regeering van Chineezers doet zulke dingen niet voor haar plezier. Het was haar weer om geld te doen; zij zit nog geducht in de schuld bij Japan, van wege de oorlogsschatting en zij zou haar oostelijken nabuur eindelijk wel eens willen zien verdwijnen uit de vesting Wei-Hai-Wei, welke naam klinkt als een klaagtoon. Maar met hoeveel eigenaardige boerensluwheid ook toegerust, de Chineesche regeering schijnt thans, in een geldzaak nogal, te hebben misgetast. Het was haar belang, zegt Francis Charmes *), zich te wenden tot het grootst mogelijke aantal mogendheden tegelijk; het toezicht, dat deze op elkander uitoefenen, zou hen wederkeerig in hun eischen gematigd hebben en China zou zeer goedkoop de 200 millioenen gekregen hebben, die het noodig had. Maar zie, het heeft gearzeld; eerst Rusland gevraagd, toen Engeland, en is ten slotte terecht gekomen bij een Engelsch-Duitsche bank-combinatie. Engeland echter heeft uit die leening, die feitelijk een zaak tusschen particulieren en de Chineesche regeering is, zooveel gehaald, als het maar eenigszins kon. Het Chineesche douane-bestuur moet voorloopig aan een Engelschman worden toevertrouwd en de Jangtse-Kiang moet voor de internationale scheepvaart geopend worden, terwijl aan niemand dan aan Engeland oeverterrein mag worden afgestaan. Dat heet nog eens zijn onderdanen voordeelig zaken laten doen.

Wat Duitschland gedaan gekregen heeft is nog niet bekend; misschien heeft het aan Kiao-tsjau, vergoeding voor den voordeeligsten zendelingenmoord die ooit gepleegd is, genoeg. Prins Heinrich heeft zijn gepantserden vuist in den zak kunnen houden; zijn schip moet hersteld worden en hij blijft nog een poosje in China. Niemand begrijpt wat hij er is komen doen; want als demonstratie is de kruisvaart naar Oost-Azie, die met veel oponthoud en allerlei gepleister is volbracht, niet bepaald indrukwekkend geweest. Ook heeft men niet vernomen dat keizer Wilhelm's „evangelie” Oost-Azië overwonnen heeft; voorloopig schijnt men daar nog meer onder den indruk te zijn van de blijde boodschappen van Rusland en Engeland.

Het jaar 1848 was wel een zeer ongelukkig jaar om keizer te worden. Maar voor de feestelijke viering van een gouden keizersjubilee schijnt het jaar 1898

*) In de *Revue des deux Mondes* van 15 Maart.